Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Ciprian Valah.
Dosarul nr. 2a-3862/24 (2-22041799-02-2a-27092024)

D E C I Z I E

16 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Panov Ana
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Bagrin Lucia
Grefier: Jumiga Tamara

examinând în şedinţă de judecată publică cererea de apel declarată de avocatul Sîlța Alexandrina acționînd în interesele Nataliei Tellioglu împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de înaintată de Tellioglu Ziya (cetățean al Turciei) împotriva Nataliei Tellioglu privind obligarea neîmpiedicării exercitării drepturilor părintești,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La 25 martie 2022, reclamantul Tellioglu Ziya s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva pârâtei Tellioglu Natalia prin care a solicitat obligarea pârâtei să nu împiedice contactul reclamantului cu copiii săi minori *****și *****; constatarea încălcării dreptul reclamantului de pârâtă sub aspectul limitării exercitării drepturilor părintești ale reclamantului față de copiii săi minori *****și ***** în perioada 24.04.2020-25.03.2022; încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei.

În argumentarea acțiunii, reclamantul a indicat că a fost căsătorit cu pârâta și au în comun doi copii minori ***** cu vârsta de 12 ani și ***** de 6 ani.

Relevă că după încheierea căsătoriei la 24 aprilie 2009, a locuit împreună cu pârâta în ***** până în anul 2015, iar ulterior s-au mutat în *****, iar copiii

minori au vizitat Republica Moldova o singură dată pentru a primi cetățenia moldovenească.

Menționează că la 12 noiembrie 2019, a depus cerere privind desfacerea căsătoriei la Judecătoria or. Kiev, ***** și a fost desfăcută prin hotărârea din 25 noiembrie 2020.

Comunică că la sfârșitul lunii mai 2020, pârâta a luat copiii și s-a mutat în Republica Moldova fără știrea reclamantului și nu-i permite să comunice cu copiii.

Precizează că în Republica Moldova pârâta periodic își schimbă locul de trai și numărul de telefon, astfel reclamantul nu poate vizita copiii și nici comunica cu aceștia din motivul că nu știe unde se află, respectiv pârâta urmează a fi obligată să respecte dreptul reclamantului la întrevederea cu copiii săi.

Relatează că în anul 2019, după ce a început să locuiască separat, a ajuns la o înțelegere cu pârâta referitor la copii, astfel încît să petreacă timp cu ambii părinți.

Afirmă că pârâta deseori era ocupată și copiii petreceau mai mult timp cu reclamantul, iar când erau cu pârâta de multe ori nu erau îngrijiți. Astfel, copilul ***** deseori era fără scutec sau cu scutecul plin, iar copilul *****era îmbrăcat doar în maiou în luna ianuarie și copiii erau flămânzi. Totodată, pârâta nu răspundea la telefon când copiii erau bolnavi sau uita să i-a copiii de la grădiniță și școală, reclamantul fiind telefonat de educatoare și învățătoare pentru a lua copiii acasă.

Menționează că la 23 aprilie 2020, se afla pe terenul de joacă împreună cu copiii și prietena Kuț Olga când au apărut pârâta cu sora ei Horolscaia Svetlana și cumnatul pe care reclamantul îi cunoștea și nu a reacționat, însă cumnatul l-a imobilizat pe reclamant în timp ce pârâta și sora ei au luat copiii și au fugit. Reclamantul a încercat să-i urmărească, dar ajungând la mașină a constatat că roțile din spate erau sparte.

Declară că în baza acestor fapte a fost deschis un dosar penal de autoritățile din *****, iar de atunci reclamantul nu a cunoscut unde se află copiii și în ce stare sunt.

Indică că ulterior, a depus o interpelare la Serviciul de Frontieră de Stat din ***** pentru a afla dacă copiii săi au ieșit din țară și a primit răspunsul nr. 184/T-6075 din 19 iunie 2020, prin care s-a comunicat că minorii *****și ***** au trecut frontiera prin punctul vamal Starokazacie la 28 mai 2020.

Evidențiază că de îndată ce a aflat despre faptul că pârâta a ieșit din ***** a început căutările copiilor săi, iar după ce a venit în Republica Moldova, pârâta periodic își schimba locul de trai și numerele de telefoane, astfel reclamantul nu putea vizita copiii și nici nu putea comunica cu ei din motiv că nu știa unde se află.

Reține că s-a adresat cu interpelări și plângeri la organele de drept din Republica Moldova și la autoritățile publice locale în vederea găsirii copiilor și fostei sale soții, și anume:

- la 17 august 2020, reprezentantul reclamantului a depus o cerere la Inspectoratul de Poliție Botanica prin care a solicitat căutarea soției Tellioglu Natalia;

- la 7 septembrie 2020, reprezentantul reclamantului a depus o cerere la Inspectoratul de Poliție Rîșcani prin care a solicitat informații referitoare la aflarea soției la adresele indicate de aceasta în cererea de chemare în judecată, dacă a fost identificat domiciliul copiilor minori și dacă aceștia sunt în viață;

- la 14 ianuarie 2021, în urma cererii reclamantului, Liceul teoretic „*****” a confirmat că *****învață în această instituție, însă numărul de telefon, adresa de domiciliu și alte detalii nu au fost indicate.

Subliniază că la 30 iulie 2020, Direcția pentru protecția drepturilor copilului (DPDC) sector Centru mun.Chișinău a emis decizia nr.25/10 privind stabilirea programului de întrevederi a copiilor cu reclamantul prin care s-a decis scoaterea de pe rol a cererii reclamantului privind solicitarea întocmirii unui program de întrevederi cu copiii din lipsa competenței teritoriale a Comisiei pentru protecția copilului din cadrul DPDC sector Centru mun. Chișinău.

Relatează că la 18 august 2020, a expediat o cerere la DPDC sector Botanica mun. Chișinău prin care a solicitat stabilirea unui program de întrevedere cu copiii.

Remarcă că la 25 august 2020, DPDC Botanica i-a transmis notificarea prin care l-a informat că pedagogul social s-a deplasat la adresa din cerere și a constatat că pârâta împreună cu copiii nu domiciliază pe adresa indicată.

Reține că la 28 septembrie 2020, DPDC Botanica i-a comunicat despre faptul că a luat legătura cu avocatul pârâtei și l-a informat despre necesitatea comunicării adresei clientei sale și a confirmat că pârâta se va prezenta singură la Direcție la 17 septembrie 2020. La acea dată s-a prezentat doar avocatul și a spus că va prezenta în scris poziția clientei, fapt care nu s-a mai întâmplat ulterior.

Consideră că circumstanțele descrise indică faptul că pârâta cunoștea că reclamantul își caută copiii și dorește să-i vadă, însă a ales să nu comunice adresa la care locuiește împreună cu copiii, chiar dacă autoritatea publică i-a solicitat acest lucru.

La fel, subliniază că la 26 octombrie 2020, reprezentantul reclamantului a depus cerere la DPDC Botanica prin care a solicitat; întocmirea actului privind constatarea locului de trai al copiilor minori (la adresă indicată de pârâtă în procesul-verbal de contravenție și în cererea de chemare în judecată); instituția de învățământ la care sunt înscriși; instituția medicală la care copiii se află la evidență.

Notează că la 24 noiembrie 2020, DPDC Botanica i-a expediat notificarea prin care l-a informat că pedagogul social din cadrul DPDC Botanica s-a deplasat la adresa din cerere și a constatat că pârâta împreună cu copiii nu domiciliază la adresa indicată.

Subliniază că ulterior, în cadrul unui proces de judecată, fiind necesar avizul autorității tutelare teritoriale, pârâta a comunicat instanței de judecată că domiciliază pe *****, astfel a aflat și reclamantul unde se află copiii săi.

Reține că la 1 februarie 2021, a expediat în adresa Primăriei or. *****, cerere privind stabilirea programului de comunicare cu copiii minori prin care a solicitat emiterea unui program de întrevederi cu copiii minori și confirmarea locuirii acestora în *****.

Afirmă că nu a cunoscut soarta copiilor săi aproape un an, iar din aprilie 2020 se afla mereu în căutări, neștiind nimic despre copiii, dacă au necesarul pentru trai, dacă frecventează instituțiile școlare și preșcolare.

Relevă că pârâta intenționat ignoră mesajele, apelurile telefonice și orice posibilitate de contact pe care reclamantul încearcă să o obțină.

Completează că la 18 februarie 2021, Consiliul pentru protecția drepturilor copilului al Primăriei or. ***** a emis decizie prin care a aprobat programul de comunicare al reclamantului cu copiii săi minori și anume: zilnic, în intervalul orelor 18:00-19:00, prin intermediul mijloacelor tehnice de comunicare audio/video, la numărul de contact al pârâtei.

Învederează că la 25 martie 2021, pârâta l-a contactat și l-a informat despre faptul că toate chestiunile ce țin de problemele lor vor fi rezolvate prin intermediul avocaților și a indicat adresa de e-mail a avocatului acesteia din *****. Tot la aceeași dată avocatul Fedorenko Oleg în interesele pârâtei a expediat în adresa reclamantului un proiect de propunere de soluționare a litigiilor în care pârâta a înaintat următoarele solicitări: achitarea de reclamant în beneficiul pârâtei 85 000 dolari SUA, pentru ca pârâta să nu invoce pretenții asupra bunurilor imobile comune sau reclamantul să transmită pârâtei 50% din casa situată în *****, iar cealaltă parte în beneficiul copiilor minori câte 25% la fiecare; achitarea de reclamant în beneficiul pârâtei 27.500 dolari SUA, pentru ca pârâta să nu invoce pretenții asupra apartamentului din *****; achitarea de reclamant în beneficiul pârâtei 350.000 UAH din vânzarea automobilului; copiii urmează să comunice cu reclamantul prin mijloace video și audio; reclamantul urmează să întrețină copiii financiar; pârâta urmează să plece cu copiii în Canada, iar reclamantul urmează să-și dea acordul pentru libera circulație a pârâtei cu copiii.

Punctează că pe parcursul mai multor săptămâni părțile au negociat condițiile acestei propuneri, iar în toată această perioadă pârâta nu a respectat graficul stabilit de Consiliu la 18 februarie 2021 și anume la început timpul de convorbire de o oră era mereu scurtat la câteva minute pe zi, pârâta frecvent deconecta camera video sau interzicea copiilor să răspundă la anumite întrebări.

Afirmă că după ce a refuzat propunerea pârâtei din motivul că dorește să-și vadă copiii și să participe la creșterea acestora, pârâta i-a blocat numărul de telefon și a fost privat de posibilitatea să comunice cu copiii săi.

Mai reține că la 7 aprilie 2021, Consiliul pentru protecția drepturilor copilului al Primăriei or. *****, a emis decizia nr. 3, prin care a aprobat varianta programului de întrevedere și anume: peste o zi, în intervalul orelor 09:00-18:00, la domiciliul reclamantului. Program a fost dispus pentru o perioadă, până la 30.04.2021.

Precizează că la 9 aprilie 2021, reprezentantul pârâtei a depus o cerere prealabilă la Primăria or. ***** prin care a contestat decizia Consiliului din 7 aprilie 2021, cu solicitarea de a fi anulată și suspendată executarea deciziei respective.

Remarcă că acest program așa și nu a fost pus în aplicare, iar reclamantul a rămas din nou cu o decizie a autorității publice pe care nu o poate pune în aplicare.

Relatează că la 4 iunie 2021, reprezentantul reclamantului a depus cerere repetată privind stabilirea programului de întrevederi prin care a solicitat emiterea unei noi decizii, iar Consiliul pentru protecția drepturilor copiilor al Primăriei or. ***** a emis decizie din 22 iunie 2021, cu privire la stabilirea graficului de întrevederi al reclamantului cu copiii săi minori.

Declară că la 17 august 2021, s-a deplasat la domiciliul pârâtei și a copiilor săi minori, împreună cu avocatul său și executorul judecătoresc Butucea Ion, cu scopul de a-și vedea copiii conform deciziei din 22.06.2021, indicată supra.

Comunică că la aceeași dată executorul Butucea Ion a întocmit procesul-verbal nr. 072-4c/21, iar la 23 august 2021 actul privind constatarea faptelor prin care a stabilit că pârâta nu se afla la domiciliu și la solicitarea executorului nimeni din locatari nu a deschis poarta, iar după intervenția poliției la cererea reclamantului, dădaca copiilor a deschis ușa, comunicând că pârâta nu permite nimănui să intre în casă.

Accentuează că la 10 noiembrie 2021, conform deciziei nr. 2 din 18 februarie 2021, s-a deplasat cu avocatul său și cu executorul Gosic Andrei la domiciliul copiilor minori pentru a-i vedea. În actul de constatare este menționat că pârâta nu a recepționat apelurile telefonice ale reclamantului, a blocat numărul de telefon al reclamantului, iar la apelurile telefonice ale avocatului reclamantului, pârâta nu a ridicat receptorul. Executorul a strigat numele pârâtei și a copiilor, însă nimeni nu a ieșit să discute cu reclamantul deși pe fereastră au fost vizibile mișcări în interiorul domiciliului.

Enunță că la 2 decembrie 2021, Consiliul pentru protecția drepturilor copiilor al Primăriei or. ***** a emis decizia nr.11 prin care a stabilit următorul grafic de întrevederi: prima și a treia săptămână din lună, începând cu ziua de sâmbătă, ora 08:00, până duminică ora 17:00, la domiciliul reclamantului.

Declară că la 18 decembrie 2021, fiind a treia săptămână din lună, s-a deplasat din nou la domiciliul copiilor pentru întrevedere, însă la fel nimeni nu a răspuns la

apelurile acestuia, respectiv acest grafic nu este respectat de pârâtă pe care l-a contestat.

Precizează că după cum se poate observa pârâta nu a respectat nici o decizie a Consiliului pentru protecția drepturilor copilului și nici nu intenționează. Mai mult, ultima dată când reclamantul a încercat să-și vadă copiii, proprietarul casei i-a comunicat că pârâta împreună cu copiii nu mai locuiesc la adresa respectivă.

Consideră că comportamentul pârâtei este ilegal și abuziv în raport cu drepturile reclamantului și ale copiilor minori.

Reține că pe rolul instanței de judecată se află dosarul contravențional împotriva pârâtei referitor la împiedicarea reclamantului de a-și exercita dreptul de comunicare și educare a copiilor săi.

Semnalează că pe lângă faptul că pârâta încalcă dreptul reclamantului de a participa în educarea copiilor săi, aceasta privează și copiii lor comuni de prezența reclamantului în viața lor. Astfel, în prezent sunt 2 ani de când reclamantul nu și-a văzut fizic copiii și 1 an de când a vorbit la telefon cu copiii.

Reține că dreptul copiilor de a comunica cu ambii părinți, chiar dacă aceștia trăiesc separat, este garantat de legislația națională și de Convenția de la New York privind drepturile copilului.

Expune că vârsta copiilor este fragedă, iar grija și afecțiunea tatălui copiilor este necesară în dezvoltarea acestora. Mai mult, copiii au fost și sunt în continuare foarte atașați de reclamant, iar faptul că pârâta intenționat încearcă să distanțeze copiii de comunicarea acestora cu reclamantul este o încălcare evidentă a drepturilor reclamantului, dar și a copiilor, respectiv în situația actuală copiii sunt traumatizați de comportamentul pârâtei.

Invocă că la 17 august 2021, a dorit să le ducă copiilor săi cadouri, luând în considerare că la 14 august a fost ziua de naștere a copilului *****, însă pârâta pe lângă faptul că nu a deschis ușa și a chemat compania de securitate, a depus o cerere privind aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie.

Comunică că cererea a fost respinsă de prima instanță și de Curtea de Apel Chișinău prin decizie irevocabilă, prin care instanțele au constatat că reclamantul a dorit să-și vadă copiii și nu a aplicat violența împotriva pârâtei și copiilor. Faptele care au avut loc în acea zi sunt incluse în actul de constatare al executorului judecătoresc din 17 august 2021, la fața locului fiind prezenți un echipaj de poliție, executorul judecătoresc, avocatul reclamantului și echipajul companiei de securitate.

Consideră că faptele expuse arată că pârâta nu este capabilă să crească copiii minori într-un mediu sănătos. Pe lângă faptul că pârâta i-a luat forțat de la reclamant, copiii de 2 ani sunt izolați de societate.

Descrie că în prezent copilul minor ***** are 6 ani, dar nu este înmatriculat în nici o instituție de învățământ pre-școlar, ceea ce afectează dezvoltarea și

integrarea copilului în societate, iar copilul minor *****are stabilit diagnosticul „*****” și Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Botanica a emis răspunsul nr.10209 din 27 decembrie 2021, la cererea reclamantului, prin care a fost informat că izolarea copilului de tată, rude și colectivitate nu este recomandată.

Reține că minorul *****este înmatriculat la Liceul „*****”, însă nu frecventează fizic lecțiile, ci învață de acasă.

Reclamantul declară referitor la copiii săi că stau toată ziua acasă cu dădaca și nu cu pârâta, ceea ce rezultă din ancheta socială în care se indică faptul că pârâta este angajată la compania „*****” și din actul de constatare al executorului Butucea Ion în care se indică faptul că la domiciliul copiilor se afla dădaca, iar pârâta lipsea. Astfel, copiii sunt izolați la domiciliu și nu au cum să se dezvolte, respectiv reclamantul consideră că pârâta nu este capabilă să crească într-un mediu sănătos copiii, ceea ce rezultă din înregistrările video în care copiii spun că nu doresc să rămână cu pârâta, ceea ce poate confirma și ***** care a fost tutorele copiilor din anul 2018.

Menționează că în prezent are domiciliul în Republicii Moldova, este angajat în cadrul unei companii și are un salariu de 15000 lei.

Punctează că urmare a încălcărilor enunțate, împreună cu copiii săi, sunt într-o stare continuă de stres, neliniște, incertitudine și neputință, suferă din motiv că este lipsit contrar voinței sale de prezența sa la cele mai importante evenimente din viața copiilor săi. De 2 ani luptă pentru drepturile sale părintești, iar în acest timp copiii cresc fără participarea reclamantului în viața lor, astfel reclamantul consideră echitabil a încasa de la pârâtă în beneficiul reclamantului 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Poziția instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, acțiunea înaintată de Tellioglu Ziya, s-a admis parțial. S-a constatat încălcat dreptul reclamantului Tellioglu Ziya de pârâta Tellioglu Natalia la exercitarea drepturilor părintești față de copii săi minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****, în perioada 24 aprilie 2020- 25 martie 2022. S-a obligat Tellioglu Natalia să nu împiedice lui Tellioglu Ziya să contacteze cu copiii săi minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****. S-a încasat de la Tellioglu Natalia, în beneficiul lui Tellioglu Ziya, prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei. În rest, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată în partea prejudiciului moral în mărimea solicitată.

Solicitarea apelantei:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 19 iulie 2023, avocatul Sîlța Alexandrina acționînd în interesele Nataliei Tellioglu a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Argumentele părţilor:

În motivarea cererii de apel, avocatul Sîlța Alexandrina acționînd în interesele Nataliei Tellioglu a invocat că la 29 decembrie 2021, Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului a emis actul nr. 12 prin care a stabilit un grafic de întrevederi a copiilor minori ***** și *****cu tatăl acestuia. Actul administrativ în cauză a fost contestat de către Tellioglu Natalia.

Menționează faptul că, la momentul emiterii hotărârii la care prima instanță a făcut trimitere, nu deținea puterea lucrului judecat, întrucât aceasta hotărâre era atacată cu recurs, care respectiv instanța de recurs s-a expus la 12 septembrie 2023, aproximativ 3 luni de la emiterea hotărârii pe cauza dată.

La fel, punctează că, Tellioglu Ziya a schimbat lacătul de la ușa casei din ***** unde locuia mama Tellioglu Natalia cu copii săi minori. Fapt care a determinat mama și copii să nu mai poată locui în continuare în acea casă. Iar, în casă din acel moment locuia Tellioglu Ziya împreună cu concubina lui. Acest lucru a determinat-o pe Tellioglu Natalia să caute alternative de trai pentru a oferi un mod de viață sănătos copiilor săi.

Relevă că toate prevederile legale la care face trimitere reclamantul - art. 9 alin. (4) din Convenția de la New York cu privire la drepturile copilului, art. 51, 52, 58, 60 și art. 62, 64 din Codul familiei, conțin o excepție: în cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

Afirmă că odată ce Tellioglu Ziya i-a lăsat fără un loc de trai prin schimbarea lacătelor, cum poate mama copiilor să se încreadă că reclamantul pe viitor nu va proceda la fel. Nu are cum, prin urmare sunt dubii rezonabile cu privire la acțiunile întreprinse de tatăl copiilor.

Invocă faptul că toate probele anexate la materialele cauzei nu demonstrează faptul că mama nu a avut grija de copii, că Natalia Tellioglu a încălcat art. 8 din CEDO, ori Natalia Tellioglu s-a folosit de drepturile sale exclusive de a ataca toate deciziile ce vizează copii săi, lucru impus prin lege, ori în interesele copiilor acționează părinții, în cazul dat mama.

Subliniază că toate textele mesajelor anexate de către reclamant nu demonstrează faptul că anume reclamantul comunica cu pârâta ori nu se identifică proba ce ar demonstra că numărul de telefon în adresa căruia erau expediate sau recepționate mesajele aparține Nataliei Tellioglu.

Evidențiază și faptul că actele anexate de reclamant nu demonstrează că reclamantului i s-au adus atingeri asupra cărorva drepturi.

Cât despre procesele verbale cu privire la constatarea faptelor și a stărilor de fapt, declară că nu se demonstrează nemijlocit că mama împiedică cumva întrevederile copiilor cu tatăl.

Mai mult, indică că la materialele cererii de chemare în judecată sunt anexate imagini precum că Tellioglu Ziya a telefonat la 10 noiembrie 2022 către Natalia Tellioglu, iar aceasta nu a răspuns la telefon, fapt care nu a asigurat întrevederea copiilor cu tatăl, însă aceste imagini nu demonstrează faptul că Tellioglu Ziya a telefonat anume pe Natalia Tellioglu, deoarece din imagine se văd un șir de numere și nume.

Consideră că întrucât nu se identifică că anume pe Natalia Tellioglu a sunat-o în ziua respectivă, nu poate fi pusă drept probă veridică, concludentă și pertinentă. Din imaginea respectivă nu se identifică nici data când s-au efectuat sunetele, doar orele.

Remarcă că reclamantul încearcă să prezinte eronat informația, deoarece la pct. 73 din cererea de chemare în judecată reclamantul indică: „Pe lângă faptul că aceasta i-a luat forțat de la tatăl lor, copii de 2 ani sunt izolați de societate.”

Accentuează că toate anexele care au fost prezentate de reclamant dovedesc că minorii sunt încadrați în activități de învățământ, deoarece singur reclamantul a demonstrat că copii învață în liceul teoretic *****.

Totodată, Codul familiei specifică faptul că fiecare părinte stabilește individual modalitatea de educare a copiilor, iar atunci când unul din părinți nu acționează potrivit și cu bun simț față de copii, celălalt este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru apărarea intereselor copiilor.

Cât privește admiterea capătului de cerere de încasarea prejudiciului moral, consideră că odată ce acțiunea nu conține probe și argumente plauzibile ce ar demonstra că s-a cauzat prejudicii morale, această solicitare urmează a fi respinsă. Mai mult, reclamantul nu a probat în nici un mod prejudiciul moral suferit, fapt care urmează a fi respins și acest capăt de cerere.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării apelului, nu a fost depusă referință asupra cererii de apel.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 30 iunie 2023, iar cererea de apel a fost depusă la 19 iulie 2023 (f. d. 110-111), Colegiul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termen.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, părțile pe dosar nu s-au prezentat, procedura de citare a fost respectată. Colegiul judiciar consideră pasibilă de a examina cauza în lipsa părților pe dosar. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii contestate a primei instanțe, din motivele ce succed.

În acord cu prevederile art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

În temeiul art. 373 alin. (1), (2), (3) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Colegiul judiciar, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanţe în raport cu prevederile art. 238-241 din Codul de procedură civilă constată că, dispoziţiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanţa de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părţi, a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, concluziile

instanţei de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag.84,98).

În corespundere cu prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art. 3 alin. (1) al Convenţiei Internaţionale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 de la New York, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituţii publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorităţi administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

În temeiul art. 5 al Convenţiei, statele părţi vor respecta responsabilitatea, dreptul şi obligaţia pe care le au părinţii sau, după caz, membrii familiei lărgite sau a comunităţii, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităţilor acestuia, orientarea şi sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care i recunoaşte prezenta Convenţie.

În conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) al Convenţiei, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Aceste dispoziţii se conţin şi în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994 (în vigoare la data depunerii acțiunii), care prevede că ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspundere principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

De asemenea, se remarcă că articolul 16 din Legea nr. 338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului (în vigoare la data depunerii acțiunii) statuează că fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinții, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceștia, cu excepția cazurilor în care despărțirea de un părinte sau de ambii părinți este necesară în interesul copilului.

Conform art. 17 din Legea menționată, copilul separat de un părinte sau de ambii părinţi, care locuieşte în Republica Moldova sau în orice altă ţară, are dreptul să întreţină relaţii personale şi contacte directe regulate cu cei doi părinţi ai săi, dacă aceasta nu contravine intereselor lui.

În acord cu prevederile art. 46 din Codul familiei, drepturile şi obligațiile reciproce ale părinţilor şi copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege.

Conform dispozițiilor art. 52 alin. (1), art. 53 alin. (1) şi art. 61 alin. (1) Codul familiei, copilul are dreptul să comunice cu ambii părinţi, cu buneii, fraţii, surorile şi cu celelalte rude. Desfacerea căsătoriei părinţilor, nulitatea ei sau traiul separat al acestora nu afectează drepturile copilului. În cazul când părinţii au domiciliul separat, copilul are dreptul să comunice cu fiecare dintre ei. Copilului i se garantează apărarea drepturilor şi intereselor sale legitime. Apărarea drepturilor şi intereselor legitime ale copilului se asigură şi sunt apărate de părinţii lor.

În virtutea prevederilor art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

În temeiul art. 64 alin. (1), (2), (2^3) și (4) din Codul familiei, părintele care locuieşte împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuieşte separat, cu excepţia cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică.

Părinţii au dreptul să încheie un acord privind exercitarea drepturilor părinteşti de către părintele care locuieşte separat de copil. Litigiile apărute se soluţionează de către autoritatea tutelară teritorială, care stabilește un program de întrevederi, iar decizia acesteia poate fi atacată în instanţa judecătorească, care va emite hotărîrea respectivă. Părinţii pot, din iniţiativă proprie sau la recomandarea autorităţii tutelare teritoriale, să se adreseze unui mediator pentru soluționarea litigiului.

În cazul în care părintele la domiciliul căruia a fost stabilit domiciliul copilului pleacă în altă localitate din țară sau de peste hotare împreună cu copilul ori lăsând copilul în custodie, acesta asigură comunicarea copilului cu celălalt părinte prin intermediul tehnologiilor informaționale sau prin alte mijloace, precum și posibilitatea vizitării copilului de celălalt părinte.

Părinţii care locuiesc separat de copil au dreptul de a primi informaţiile ce se referă la copilul lor de la toate instituţiile educative, curative, de asistenţă socială etc. Comunicarea informaţiei poate fi refuzată dacă comportamentul părintelui prezintă pericol pentru viaţa şi sănătatea copilului. Acest refuz poate fi atacat în instanţa judecătorească.

În acord cu prevederile art. 64 Cod contravențional, împiedicarea neîntemeiată a unuia dintre părinţi (a ambilor părinţi) să ia parte la educarea copilului, se sancţionează cu amendă de la 15 la 30 de unităţi convenţionale.

Art.123 din Codul de procedură civilă statuează că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sânt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane.

Din materialul probator administrat și anume conform certificatelor de naștere (f. d. 22, 23) rezultă că Tellioglu Ziya și Tellioglu Natalia s-au aflat în relație de căsătorie, care a fost desfăcută prin hotărârea Judecătoriei raionului Kievo-Sveatovskii regiunea Kiev din 25 noiembrie 2020 (f. d. 28-31).

La fel, se reține că Tellioglu Ziya și Tellioglu Natalia sunt părinții copiilor minori: *****, născut la ***** și *****, născută la *****.

În prezenta speță, la 25 martie 2022, reclamantul Tellioglu Ziya s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva pârâtei Tellioglu Natalia prin care a solicitat obligarea pârâtei să nu împiedice contactul reclamantului cu copiii săi minori *****și *****; constatarea încălcării dreptul reclamantului de pârâtă sub aspectul limitării exercitării drepturilor părintești ale reclamantului față de copiii săi minori *****și ***** în perioada 24.04.2020-25.03.2022; încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, la 30 iunie 2023, Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a constatat încălcat dreptul reclamantului Tellioglu Ziya de pârâta Tellioglu Natalia la exercitarea drepturilor părintești față de copii săi minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****, în perioada 24 aprilie 2020- 25 martie 2022. S-a obligat Tellioglu Natalia să nu împiedice lui Tellioglu Ziya să contacteze cu copiii săi minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****. S-a încasat de la Tellioglu Natalia, în beneficiul lui Tellioglu Ziya, prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei. În rest, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată în partea prejudiciului moral în mărimea solicitată.

Raportând normele de drept enunțate la circumstanțele speței deduse judecății, Completul reține că prima instanță corect a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii depuse de Tellioglu Ziya.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a conchis că pretențiile reclamantului/intimat sunt fortificate prin ansamblu de probe și prin declarațiile

reprezentantului reclamantului, prin care se confirmă indubitabil că pârâta Tellioglu Natalia creează sub diferite pretexte dificultăți în întrevederile reclamantului cu copiii minori, respectiv încalcă drepturile tatălui de a-și exercita drepturile părintești.

Astfel, instanța de apel reliefează că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 18 octombrie 2022, Tellioglu Natalia a fost recunoscută vinovată de comiterea contravențiilor de la art. 64 alin. (1), (2) Cod contravențional (împiedicarea exercitării dreptului de a comunica şi educa copilul), prin faptul că a împiedicat neîntemeiat reclamantul să ia parte la educarea copiilor săi minori și a încălcat decizia autorității tutelare privind stabilirea modului de realizare a dreptului de comunicare a reclamantului cu copiii săi (f. d. 50-56, vol. II).

La caz, prima instanță corect a punctat că din circumstanțele și probele reținute se atestă temei de admitere a pretenției privind constatarea încălcării de către Tellioglu Natalia a dreptului lui Tellioglu Ziya, la exercitarea drepturilor părintești față de copiii săi minori *****și *****, în perioada 24.04.2020-25.03.2022.

În acest sens, Completul judiciar respinge ca nefondate alegațiile apelantei precum că prevederile legale la care face trimitere reclamantul/intimat - art. 9 alin. (4) din Convenția de la New York cu privire la drepturile copilului, art. 51, 52, 58, 60 și art. 62, 64 din Codul familiei, conțin o excepție: în cazul în care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.

Colegiul remarcă că deși apelanta/pârâtă afirmă că Tellioglu Ziya i-a lăsat fără un loc de trai, nu poate avea încredere în reclamant/intimat și sunt dubii rezonabile cu privire la acțiunile întreprinse de tatăl copiilor, totuși mama copiilor minori nu a demonstrat prin probe pertinente că Tellioglu Ziya ar acționa în defavoarea copiilor minori.

Aderent, instanța de apel accentuează asupra caracterului contradictoriu al afirmațiilor sale, or pe de o parte Tellioglu Natalia afirmă că nu creează impedimente lui Tellioglu Ziya în exercitarea drepturilor părintești, iar pe de altă parte susține că acesta ar acționa în dezinteresul copiilor minori.

Astfel, este cert că pârâta nu neagă crearea obstacolelor în exercitarea drepturilor părintești a tatălui copiilor minori, dar în viziunea apelantei acționează licit, fapt care este contrazis de normele aplicabile speței.

Instanța de apel apreciază drept declarative afirmațiile apelantei cu privire la faptul că comportamentul intimatului ar fi în detrimentul intereselor copiilor sau ar prezenta pericol pentru starea lui fizică şi psihică, or, după cum s-a reținut nu s-au constatat circumstanțe care ar pune în pericol viaţa şi sănătatea copiilor, sau care ar fi în detrimentul dezvoltării spirituale şi psihice a copiilor minori legate de comunicarea acestora cu tatăl acestora.

La acest segment, Colegiul judiciar învederează că Codul familiei stipulează că părintele care locuieşte împreună cu copilul nu are dreptul să împiedice contactul dintre copil şi celălalt părinte care locuieşte separat, cu excepţia cazurilor cînd comportamentul acestuia din urmă este în detrimentul intereselor copilului sau prezintă pericol pentru starea lui fizică şi psihică.

La cele expuse, se complinește că principiul interesului superior al copilului reprezintă mesajul fundamental al Convenţiei internaţionale cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, iar implementarea lui fiind o obligaţie de prim ordin pentru statele membre care au ratificat-o.

Mai mult, Completul judiciar decelează că argumentele apelantei nu sunt convingătoare pentru admiterea cererii de apel, or, instanța de apel ține să remarce că în jurisprudența sa CEDO a reiterat că doar circumstanțe cu totul excepționale pot cauza o ruptură a legăturilor familiale. Trebuie luate toate măsurile posibile pentru a menține relațiile personale și după caz, atunci când este momentul potrivit, să fie „reconstituită" familia (Jansen vs. Norvegia, nr. 2822/16, Hotărârea din 6 septembrie 2018, § 93).

Pe cale de consecință, prima instanță corect a admis și pretenția cu privire la obligarea Nataliei Tellioglu să nu împiedice lui Tellioglu Ziya să contacteze cu copiii săi minori *****, născut la ***** și *****, născut la *****.

Referitor la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat, Colegiul judiciar apreciază ca fiind corectă și legală soluția instanței de fond, în această parte.

Conform art.1998 alin. (1) din Codul civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

În temeiul prevederilor art. 2036 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Articolul 2037 Cod civil statuează că mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea

posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Respectiv, raportând normele citate la materialele cauzei, instanţa de apel remarcă că acțiunile Nataliei Tellioglu sunt prejudiciabile.

La caz, instanţa de apel reţine că fiecare persoană, care pretinde că a suferit, este în drept să-şi estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanţa de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noţiunea reparării rezonabile, de personalitatea părţilor, de circumstanţele cazului concret în care intimatului/reclamantului i-au fost cauzate suferinţe psihice.

Prin urmare, la examinarea cerinţei cu privire la compensarea prejudiciului moral, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, iar compensaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

Mai mult, în temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca, partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit, este în drept să-şi estimeze prejudiciul adus, dar numai instanţa de judecată este împuternicită de lege să aprecieze cuantumul prejudiciului moral, conducându-se de noţiunea reparării rezonabile, de circumstanţele cazului concret, de personalitatea părţilor.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victime.

În acest context şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, suferinţele morale cauzate intimatului, instanţa de fond corect l-a estimat la suma de 20 000 de lei, sumă care în opinia instanţei de apel constituie o satisfacţie echitabilă şi rezonabilă şi care concomitent nu poate constitui un venit nejustificat.

În acest sens, Colegiul civil relevă că argumentele invocate de apelantă, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele cauzei au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge cererea de apel și de a menține hotărârea contestată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Sîlța Alexandrina acționînd în interesele Nataliei Tellioglu.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 30 iunie 2023.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Panov Ana

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Bagrin Lucia